

זיכרון, אשמה, ופני המקום

הגליון הזה מביא פרק נוסף בסדרה "התרגום כתיירות" מאת שמעון לוי - הפעם על הפרק גרמניה. התרגום נעשה מהשפה הגרמנית שהיא גם שפת הוריו של לוי; התייר-המתרגם צופה באנשי המקום ובמקום, בגרמנים ובגרמניה, המתמודדת עם הזיכרון של מה שהיה ועם מה שהוזה.

באשר למה שהיה ומה שהוזה, שני מאמרים המובאים בגליון זה עוסקים באשמה היסטורית וביחס אליה, האשמה הגרמנית על פי קרל יאספרס, ואשמה וזיכרון בפולין, כיום. סיפורו של אלמוג בהר חותם את הדברים מזווית לא שגרתית.

וכאן ועכשיו, משה יצחקי ועמוס לויתן - שניהם בעקבות הרומן פני המקום מאת דורית פלג, אחד הרומנים החשובים שראו השנה אור במקומותינו. בין דפיו קמים לתחייה רחובות תל אביב, על האנשים המאכלסים אותם - אלה המחפשים את אלוהים ואלה הבטוחים שהוא מצוי בכיסם, אלה הנמנים במיטותיהם ואלה שאין להם מיטה לישון בה; כמו הקוף ההפוך על הטיילת (פסלו של צדוק בן דוד, ראה בשער), הקם אף הוא לתחייה ויוצא, כמו גיבורת הספר, לחפש לו בית.

על טעויות כאלה ואחרות

ראשיתם של דברים אלה בנויפה חמורה שספגנו בעקבות הגליון האחרון של 'עתון 77'. אחד מקוראינו הנאמנים נחרד למראה כמה שגיאות הגהה, שהיו גסות למדי, בעיניו; שטטין החליפה את ששטין, הארווארד את האווארד ואף מופסאנט התגנב והופיע במקומו של מופסאן. באותה הזדמנות ננזפנו גם על כמה ענייני סגנון שנויים במחלוקת, ועל כל

אלה אנו מתנצלים עמוקות.

אחרי שסיימנו לתהות בינינו לבין עצמנו מדוע נופלות צרות בצורות, נפל לידינו ספרה המקסים של אן פדימן, אקס ליבריס, וידויים של קודרות מצוייה (מאנגלית: יואב הלוי ורוני אמיר, הוצאת אחוזת בית / מבע 2006, 175 עמ'). זהו מקבץ של שמונה עשרה רשימות מחויכות שנכתבו בידי אן פדימן, מסאית, עורכת ומרצה אמריקאית, על יחסיה עם ספרים, עם ספריות, עם טקסטים, ועל מקומם של אלה בבית, במיטה, במסעדה, וביחסי המשפחה (בעלה של פדימן הוא סופר, אמה ואביה אף הם עסקו בכתיבה). בפרק החביב הנקרא 'הגהה כפייתית' (שכותרתו מעוטרת בשתי שגיאות הגהה גסות, על תיקוניהן, מתוודה פדימן על גן משפחתי משותף, הגהה בלתי נשלטת - שאינה בוחלת בדבר, החל בתפריטי מסעדות וכלה בספרו המופתי של נבוקוב, דבר, זיכרון, שם מצאה פדימן, לדבריה, חמש עשרה טעויות דפוס! חיוך מיוחד העלה הפרט העסיסי כי בשנת 1631, עת הודפסה באנגליה מהדורה מלכותית מיוחדת של התנ"ך, הופיע בו תרגום הדיבר השביעי כ"לך תנאף", וגו'. הספר בהחלט מומלץ, ויש לשבח גם את מלאכת התרגום שלו, שמן הסתם לא היתה פשוטה.

פרט נוסף באותו עניין, בסדרת הרצאות על העברית-הישראלית שנשא ד"ר גלעד צוקרמן במהלך חודש נובמבר בבית לייוויק, העלה את ההשערה כי הביטוי "מעם לועז" המופיע בהגדה של פסח, היה במקורו - מעמל עז.

ושוב, אנחנו מתנצלים על טעויות כאלה ואחרות, הנופלות בעתוננו, ומן הסתם תמשכנה ליפול, ומבטיחים להמשיך, כתמיד, להשתדל להימנע מהן.

נמשכת ההרשמה לסדנת קריאה וכתיבה ב'עתון 77'

בהנחיית אורית אילן

(מחזור שני)

"בעיני הסופר, אין ההבחנה בין כתיבה לקריאה כה מובהקת. שתי הפעילויות דורשות ממנו ערנות ומוכנות ליופי שאין להסבירו [...] זהירות קשובה למקומות שבהם הדמיון מחבל בעצמו [...] מודעות למאבקו, השלו או המיוזע, על השגת משמעות ויכולת להביעה." [טוני מוריסון]

סדנה ייחודית, המשלבת קריאה בטקסטים מגוונים [שירה, פרוזה, הגות וטקסטים חוצי-ז'אנרים] עם כתיבה של המשתתפים. מטרת הסדנה: ליצור סביבה אוהדת ומאתגרת של משוב, ביקורת והתנסות בכתיבה; לחדד את הדיוק, הקשב והמודעות של המשתתפים בתהליכי הקריאה והכתיבה; להעמיק, לשכלל ולהעשיר את המפגש שלהם עם טקסטים, עם העולם, ועם עצמם.

אורית אילן כותבת, חוקרת ומלמדת לימודי תרבות, יהדות וספרות ומנחה סדנאות כתיבה וקריאה.

iton77@actcom.co.il

לפרטים: 'עתון 77' 03-5618271